

**'Halk bunu istiyor'
lafı bahane**

Müzik araştırmacısı Michael Kuyucu'ya göre yapılan müziklerin tıpa tıp benzeşmesinin ardında 'halk bunu istiyor' bahanesi yatıyor.

CUMARTESİ
08
17 OCAK 2015 CUMARTESİ

Michael Kuyucu müzik üzerine önemli araştırmalar gerçekleştiren, birçok kitap yazan ve radyo programları yapan bir isim. Aynı zamanda medya konusunda ders veren bir akademisyen. **Müzik Dünyasını Anlamak ve Müzik Endüstrisinin Sorunları** adlı kitabı yayınlanan Kuyucu ile müziğin mevcut halini ve geleceğini konuştuk.

RÖPORTAJ
ALİ PEKTAŞ
FOTOGRAF
İSA ŞİMŞEK

MICHAEL KUYUCU

Eurovision'a katılmama sebebimiz mantıklı değil

Eurovision'a Türkiye'nin gitmemesini uygun buluyor musunuz?
Katılmamak öncelikle Türkiye'nin global arenada müzik üretimlerinin temsil edilmesini demek. İc pazarda bir rekabetin de yok edilmesi anlamına geliyor.

Katılmama sebebimizi makul buluyor musunuz?
TRT'nin katılmama sebebini hâlâ anlamış değilim. Bahaneyi çok komik buluyorum. Puanlama sistemi bahane edildi. Oysa ki bu sistemden en çok fayda gören birkaç ülkeden biriyiz.

Türkvizyon'u nasıl değerlendiriyorsunuz?
Fikir olarak güzel olabilir ama Eurovision'a alternatif olarak görülmemeliydi. Türkvizyon'da olay yaşanan olay yüz kızartıcıydı. Bunun öncülerinden biri olduk ama dereceye girmeyi bırakın rezil olduk. Eleştirdiğimiz Eurovision'dan daha kötü bir durum çıktı ortaya. Türk kültürünün dünyaya duyurulması için güzel şeyler yapılabilir ama bunun güzel yapılması gerek.

Müzik üzerinden kültür deformasyonu yapılıyor

Medya üzerine çalışan bir akademisyensiniz. Ama müzikle ilgili birçok program yaptınız. Kitap yazdınız. Müziğe ilginiz nereden geliyor?

Çocukken müzisyen olmak istiyordum. Timur Selçuk ve Melih Kibar'dan müzik eğitimi aldım. Hayalim orkestra şefi olmaktı. Radyo da müziğin bir uzantısı olduğu için radyoya girdim. Çeşitli müzik çalışmalarını sanatçılarla paylaştım ama daha çok radyocu ve medya konusundaki çalışmalarımı gündeme geldim. Akademik çalışmalarında da müzik her zaman var oldu. Eurovision'la ilgili bir kitap yazdım. Pop İnflik'i diye popüler müzik eleştirisi bir eseri yazdım. İlhan İrem'in hayatını yazdım. Müziğin Kilometre Taşları isimli bir radyo programı yaptım.

Kitabınızın önemli bir kısmını da bu programdaki görüşmeleriniz oluşturuyor...
Programı yaparken 1960'lardan günümüze kadar gelen sanatçılarla çok şey konuştuk. Konuşurken hedeflerimden biri müzik endüstrisinin yaşadığı dönemsel değişimleri betimlemektir. Türkiye'de bir anlamda bir ilktir bu kitap. Dünyada da örneği

azdır. İşin ustaları ne tür zorluklar yaşadığı, sektörün sıkıntıları nelerdi...

Kitapta teknolojik gelişmelerin sektördeki olumsuz yansımalarını değerlendiriyorsunuz? Müziği nasıl etkiledi ve gelişmeler? İnternet en direkt etkiyi müzik endüstrisine yaptı. Ekonomiyi, dağıtım kanallarını değiştirdi, korsanları tetikledi. Müziğin internet versiyonu geleneksel müziğin yok olmasına sebep oldu. Şarkı indirme manıyla müzik endüstrisine ciddi bir değişim yasattı. İnternet diğer endüstrilerle birlikte hareket ederken müzik endüstrisini yuttu.

Türkiye'deki müzik endüstrisi buna yeterince ayak uydurabildi mi?
Türkiye bu konuda tam anlamıyla sobelenmedi. Dünya ise Steve Jobs sayesinde sobelenmekten kurtuldu. İtunes'un kurulmasıyla bedava dağıtılan bir şeyin para ile satılması gündeme geldi. Türkiye'de hâlâ bedava mp3 indirilen siteler var.

Telif hakları yasaasının hâlâ değişmemiş olmasının bunda bir etkisi var mı?
Toplu müzik çalışan yerleri işletenler bu konuyu idrak edebilmiş değil. Meslek

birlikleri de kendi kafasına göre takılıyor, resmen oligarşik krallık sistemi ile yönetiliyor. En önemlisi de büyük sermaye sahipleri meslek birliklerini domine ediyor, bağımsız müzisyenler ve müzik şirketlerini haklarını gasp ediyor.

Sektördeki bu sıkıntılar müziğin kalitesine ne oranda etki ediyor?

Büyük etkisi var. Kitapta müzik endüstrisi diyorum ama ülkemizde hâlâ müzik endüstrilemedi. Herkes günü kurtarmannın peşinde. Anlık starlar çıkıyor, uluslararası platforma hiç yansımıyor. Gelişigüzel, kop-yacı bir mantıkla yapılıyor her şey. Müzik bir yandan popüler kültürden etkilenirken bir de bilinçsiz şekilde yapılan bu müzik üretimi müziğimizi olumsuz etkiliyor.

İnsanlar hep 90'lar diyor. Müziğin gelişme göstermesi gerekirken sürekli gerilemesi garip değil mi?

Müzik tek tipleştirildi ve kalitesizleştirildi. Ben bunun bilinçli olarak yapıldığını düşünüyorum. 90'lı yıllarda bütün alanlarda daha özgür bir üretim ve tüketim platformu vardı. Herkes gönülden geçeni yapıyordu ve yapılan işlerin önemli bir kısmı klasikleşiyordu. Bir diğer önemli şey de Türk insanı türkülerini, klasik müziğini unutmak zorunda kaldı. Bunda medyanın büyük bir rolü var. Medya müziğin tek tipleştirilmesinde büyük rol oynadı. Özellikle

radyolar pop müziği ve belli kalıplardaki müziği yeni kuşaklara adapte ettirerek onların kendi öz kültürlerini unutturdu.

Ama onlara sorduğunuzda da halk bunu istiyor diyorlar...

Bir medya araştırmacısı olarak medyada, özellikle de müzik medyasındaki yöneticilerin müzikle de medya ile de çok fazla ilgisi olmadığını gözlemliyorum. Bu bilinçsizlik içerisinde kendi duyguları ve yanlış geri bildirimlerle iş yapıyorlar. Halk istiyor geçersiz bir bahane. Halk isteseydi radyo dinleme oranları azalmazdı.

Medya patronları bu gidışı görmüyor mu? Medya ve radyo patronları bunu söyleyemiyor. Bu tür yayınları halk değil belli bir kitle istiyor. Çoğu yurtdışı bağlantılı reklam ajanslarının istediği bir format var. Müzik üzerinden bir kültür deformasyonu yapılıyor. Türkiye'deki reklam pastası Batı menseli ajanslar tarafından yönetiliyor.

Son dönemin müzik ölçütü kaç tıklandı sorusu oldu. Sektör için bu bir tehlike mi? Eskiden bu ölçü 'kaç kaset sattık?' idi. Bu tıklanmaların çok da sağlıklı olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü manipüle ediliyor. Bunlar baz alınıp şarkının başarılı olup olmadığına karar veriliyor. Sanal bir popülerlik yaratmanın yeni bir yöntemi. a.pektas@zaman.com.tr

Böyle giderse kimse Türkçe müzik dinlemeyecek

90'larda çok iyi şarkılar üreten isimlerin bile mevcut düzene ayak uyduruyor olması üzücü değil mi?
Onno Tunç, Garo Mafyan, Atilla Özdemiroğlu gibi isimler 2000'lerde maalesef çıkmıyor. Klasik olanlar da ayakta kalma adına klasikliklerinden uzaklaşıyorlar. Dünyanın hiçbir yerinde klasikleşmiş sanatçılar ülkemizdeki kadar popüler kültürle içli dışlı değildir. Bob Dylan'a Elton John'a böyle bir şey yapılamaz.

Bunun sebebi nedir?

Bu isimler eskiden haklarını yeterince alamadı.

Yapımcılar çok haram para yedi. Dünyada klasikleşmiş isimler çok iyi hayat şartlarında yaşarken bizim sanatçılarımız ya popüler kültüre hizmet etmek zorunda kalıyor ya da huzurevinde.

Bu kötü gidışe karşı neler yapılmalı?

Öncelikle yapımcıların müzikle iç içe olan insanlar olması gerekiyor. Devletin destek olması gerek. Müzikten alınan bandrol paralarından sinema ve tiyatroya destek verilirken müziğe destek verilmiyor? Devlet kaliteli müzik projelerini belli kriterler dahilinde desteklemeli. Medya da kaliteyi ön plana

çıkarak yayınlar yapmalı. Daha profesyonellerle çalışmalı. Dünyada kamuda tek müzik kanalı olan ülkemiz. Burada müziğin tüm renkleri yansıtılmıyor.

Gelecekte ümitli misiniz?

Ülkemizde çok şey iyi gittiymiş. Toplum da bu gidışe tepki göstermeye başladı. Bugün müzik daha az tüketiliyor, futbol daha az izleniyor, medyaya güven azaldı. Böyle giderse kimse Türkçe müzik dinlemeyecek, stadyumlar boşalacak, kimse gazete okumayacak. Bunları yönetenlerin kendilerini sorgulaması gerekiyor.